

Jürgen Erbacher

Vatikán

O knize

Je prý zahalený tajemstvím – nejmenší stát na světě s obrovským vlivem. Po zvolení Josepha Ratzingera za prvního německého papeže po téměř pěti letech zájem o to, co se děje za vatikánskými zdmi, ještě vzrostl. A objevují se nesčetné otázky: Od kdy existuje Vatikán? Je pevně v italských rukách? Jaká tajemství skrývají vatikánské archivy? Jak velký je jeho majetek? Tyto a mnoho dalších otázek objasňuje Jürgen Erbacher. Ať se jedná o dnešní úlohu švýcarské gardy, nebo o vliv Opus Dei, ať pozoruje postavení Vatikánu ve světové politice, nebo postoje Svatého stolce v ekumeně: Jürgen Erbacher shromáždil ve stručné podobě nejdůležitější odpovědi na téma Vatikán.

O autorovi

Teolog, politolog a televizní žurnalista (ZDF) Jürgen Erbacher žil dlouho jako odborník na Vatikán v Římě.

Jürgen Erbacher

Vatikán

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Jürgen Erbacher
VATIKÁN

TIRÁŽ TIŠTĚNÉ PUBLIKACE:

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
www.grada.cz
jako svou 4761. publikaci

Z německého originálu Vatikan, Wissen was stimmt (ISBN 978-3-451-05985-8), vydaného nakladatelstvím Verlag Herder GmbH, Freiburg, v roce 2008, přeložila Anna Fejglová.

Odpovědný redaktor Zdeněk Kubín
Sazba a zlom Radek Vokál
Počet stran 88
Vydání 1., 2012

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

Jürgen Erbacher, Vatikan. Wissen was stimmt © 2008 Verlag Herder GmbH, Freiburg im Breisgau
Cover Layout: R·M·E Roland Eschlbeck
Czech edition © Grada Publishing, a.s., 2012
Cover Photo © fotobanka Allphoto

ISBN 978-80-247-3911-3

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

ISBN 978-80-247-7967-6 (ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-7968-3 (ve formátu EPUB)

Obsah

1. ÚVOD	7
2. DĚJINY	9
»Prvním papežem byl Petr«	
Vývoj papežského úřadu	9
»Vatikán je nejstarší stát světa«	
Dějiny vatikánského státu	14
3. ORGANIZACE	18
»Vatikán a Svatý stolec jsou jedno a totéž«	
Organizace vatikánského státu	18
»Svatý stolec je správní moloch«	
Organizace kurie	24
»Ve Vatikánu nemají laici žádnou moc«	
Úloha laiků v centru katolické církve	34
»Ve Vatikánu vládne Opus Dei (Prelatura Svatého kříže a Opus Dei)«	
Vatikán mezi internacionalizací a zájmovými skupinkami	37
»Švýcarská garda je pouhá folklorní skupina«	
Bezpečnost ve Vatikánu	42
»Svatý stolec je nejbohatší instituce světa«	
Vatikánské finance	48

4. PAPEŽ	52
»Papež si může dělat, co chce«	
Jak se papež rozhoduje	52
»Papež nemůže rezignovat«	
Co se děje, když je církev bez papeže	58
»Papež žije v izolaci«	
Všední den v Apoštolském paláci	65
5. CELOSVĚTOVÝ HRÁČ	68
»Vatikán je obrovská překážka ekumenického hnutí«	
Jak Svatý stolec hledá jednotu křesťanů	68
Papež si přeje »Boží obci«	
Jak dělá Vatikán politiku	73
»Vatikán zastírá svou temnou minulost«	
Jak zachází Vatikán se svými archivy	78
PŘÍLOHA	83
Slovník	83
Výběr z literatury	86
Plán Vatikánu	88

Úvod

Vatikán fascinuje lidi už celá staletí. Přes tlusté zdi pronikne ven jen máloco, což ho činí pro mnohé tajuplnějším. Zájem ještě vzrostl od doby, kdy se stal papežem Němec. Benedikt XVI., hlava 1,1 miliardy katolíků, sídlí v nádherném renesančním paláci a řídí dějiny nejstaršího celosvětového hráče. Ačkoli je vrchním představitelem nejmenšího státu na světě, má celosvětový vliv. Mnozí v něm vidí jednoho z nejmocnějších mužů – a to bez jediné vojenské divize. Zato má k dispozici správní aparát: římskou kurii.

Nejstarší
celosvětový hráč

Při pohledu zvenku je konkrétní fungování centrály katolické církve a trpasličího státu Vatikán jen ztěží pochopitelné. Práce se odbyvá za zavřenými dveřmi, kardinálové a preláti jsou mlčenliví – chování, které často vede k divokým spekulacím a které je živnou půdou pro dobrodružné řeči. Předkládaná kniha nahlíží za kulisy Vatikánu, odstraňuje falešné představy a zprostředkovává pohled na běžný provoz a život kurie a papeže. Kdo má ve Vatikánu rozhodující slovo? Patří papež k nejbohatším mužům světa? Může si dělat, co se mu zlíbí? Je švýcarská garda pouhá folklorní skupina, nebo moderní bezpečnostní sbor?

Církev je stará 2 000 let. Dějiny jsou důležitým klíčem k pochopení tajemství Vatikánu. Proto se na začátku nachází krátký přehled vývoje papežského úřadu a světského panování hlavy církve. Ve druhé části je osvětlena z různé perspektivy organizace vatikánského státu a kurie, stejně jako i lidí, kteří tam pracují. Všechny nitky se sbíhají u papeže – je pozemskou hlavou katolické církve a suverénem vatikánského státu.

Ve třetí části se hovoří o tom, jak papež činí rozhodnutí, jak vypadá jeho běžný den a jak se vůbec dostane na tuto pozici. Následně jsou rozvedeny některé zvláštní otázky. Vedle úlohy Svatého stolce v ekumenickém hnutí se jedná o politické ambice papeže a otázku, zdali tajný vatikánský archiv je doopravdy tajný.

Dějiny

»Prvním papežem byl Petr«

Vývoj papežského úřadu

Benedikt XVI. je 264. následovníkem apoštola Petra, ale přísně vzato není 265. papežem. Papežský úřad, jak existuje dnes, je výsledkem staletí trvajících vývojového procesu. Není ještě ukončen. Benedikt XVI. s ohledem na ekumenické hnutí vyzval ke zvážení, jak vykonávat papežský úřad, aby už nebyl překážkou jednoty křesťanských církví.

V mnoha knihách o papežství naleznete seznam papežů – počínaje svatým Petrem až po úřadujícího pontifexe Benedikta XVI. Podobně najdou návštěvníci římské baziliky Svatého Pavla za hradbami v bočních lodích mozaikové medailonky s podobiznami 264 následníků apoštola. Na tyto seznamy je nutno pohlížet s rezervou, zejména co se týče doby až do poloviny 2. století. Nejstarší známý seznam biskupů pro Řím sestavil Irenej z Lyonu ke konci 2. století.

Počátky papežského
úřadu

Římská obec měla jako všechny raně křesťanské obce až do poloviny 2. století kolegiální vedení. Konala se shromáždění obce, jemuž mohly předsedat různé osoby. Ne vždy to musel být biskup (episkopos), vedení mohl převzít také presbyter a diakon. Teprve postupně se vyvinulo vedení obce až k monoepiskopální struktuře, tedy k řízení biskupem. Mělo to různé důvody. Jednak už v kolegiální struktuře býval často mluvčí, jehož funkce se upevňovala, jednak bylo potřeba kvůli růz-

Raná církev